

знатимуть точно, де ти і чи спокійно у вас на ВОПі, але вже завтра вони допоможуть вам бути разом.

Поясни це рідним, розкажи побратимам і обов'язково повертайся!

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДУХОВНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІЇ

Михайловський Р.А.

*Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба*

Досвід, набутий Україною за останні п'ять років, свідчить, що негаразди на шляху державотворення і єдності українського суспільства пов'язані із суперечностями у сфері духовного життя. Можливо, саме через брак уваги до теми духовної безпеки й недослідженість її в науковій площині, наша держава і виявилась неспроможною вчасно відвернути від себе агресію й відповісти на сучасні загрози, зокрема на гібридні війни. Так, пануючий донедавна ідеологічний вакуум у загальнодержавному масштабі - проблема розуміння та сприйняття української національної ідеї, загальмованість процесу культурно-національної самоідентифікації, радикалізація українського націоналізму, експансія стандартів західного способу життя викликали зростання асоціальних і протиправних форм поведінки, гіпертрофовану орієнтацію масової свідомості на цінності матеріального благополуччя і гедонізму.

Останнім часом наша держава повільно, але впевнено крокує шляхом розвитку не лише інформаційного суспільства, а й суспільства знань. Це зумовлює збільшення частки різнорівневих інформаційних комунікацій, які безперешкодно долають раніше збудовані ідеологічні бар'єри та виводять Україну на більш якісний рівень забезпечення духовної безпеки суспільства. Адаптація технологій стратегічних комунікацій відповідно до соціокомунікативних структур суспільства й держави є необхідною складовою їх успішного функціонування. Йдеться про взаємопроникнення комунікацій в нетрадиційні для неї області, тобто про цілеспрямовані дії уряду щодо залучення ключових цільових аудиторій у створення, зміцнення або збереження сприятливих умов для розширення інтересів, політики і завдань України через реалізацію координаційних програм, планів, тем, ключових меседжів і синхронізованих продуктів з використанням всіх

інструментів державної влади. Слід підкреслити, що під терміном «стратегічні комунікації» розуміють скоординовані дії, повідомлення, зображення, і інші форми сигналізації або участі, призначені для інформування, впливу, або переконання обраних глядачів на підтримку національних цілей. Саме стратегічні комунікації в суспільстві знань перетворюються в системоутворюючу складову сучасної цивілізації та є умовою її глобальних при чому варіативних трансформацій. Підкреслимо, що головна та ключова засада комунікацій: гарантування реалізації національних інтересів. Складовими інформаційної сфери, в яких реалізується державна політика є: сфера інформаційної безпеки; сфера розвитку інформаційного суспільства; сфера захисту (інформаційних) прав і свобод людини і громадянина; сфера функціонування та розвитку медіапростору тощо. Дійдемо висновку, що стратегічні комунікації – це процес, який лежить в основі забезпечення національної безпеки України в цілому й реалізації державних інтересів, в т.ч. у духовній сфері. Таким чином, можливо припустити що стратегічні комунікації уособлюють процес синхронізації дій політичних суб'єктів влади з сформованими національними образами, набутими історичними цінностями, національною культурою та мовою, що має на меті досягнення духовної єдності, збереження ідентичності, національної гідності та сталого духовного розвитку суспільства.

Доктринальне впровадження демократичними державами «стратегічних комунікацій» стає популярним прикладом за останні два десятиліття. Як констатують українські аналітики, поняття стратегічних комунікацій дедалі частіше починає з'являтися в нормативних та аналітичних документах різного рівня в Україні. Так, у Воєнній доктрині України, затвердженою Указом Президента України від 24 вересня 2015 р.» вже відбулася легітимація поняття «стратегічні комунікації». А саме, у Воєнній доктрині України зазначено, що «*стратегічні комунікації*» визначаються як скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави — публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави.

Таким чином, якщо зануритися у зміст визначення стратегічних комунікацій, то фактично воно віддзеркалює все, що керує дипломатією, інформацією, збройними силами та економікою. Нині національні інтереси держави разом із політичною, військовою,

економічною і екологічною безпекою включають також духовну безпеку української нації, що передбачає захист і утвердження її домінуючих цінностей, зокрема й на міжнародній арені. Запорукою відродження історичної та духовної пам'яті, конкурентоспроможності української нації є не стільки природні ресурси і військово-технічний потенціал, скільки унікальність духовного досвіду, величезний ресурс її гуманітарної культури, основи і традиції якої передаються від одного покоління до іншого, яка фіксує і зберігає мову нації, сприяє національній самосвідомості і самоідентифікації поколінь, суспільній злагоді та консолідації.

З одного боку, впровадження і функціонування технологій стратегічних комунікацій створює підґрунтя що забезпечує духовну сталість і цілісність людини, моральне здоров'я суспільства, його духовний імунітет. Усвідомлення суспільством духовних цінностей супроводжується набуттям життєвих орієнтирів, призводить до побудови духовних, морально-вольових підвалин особистості, що в свою чергу сприяє забезпеченню духовної безпеки соціуму. Таким чином, забезпечення духовної безпеки – це не тільки збереження духовних цінностей суспільства, держави, нації, людства, а й забезпечення належного функціонування всієї інформаційно-комунікативної сфери суспільства.

З іншого боку, в умовах глобалізації сучасної цивілізації і розвитку електронних технологій найважливішим чинником світового впливу стає культура, котру держави розглядають як механізм залучення тих або інших регіонів до сфери свого впливу. Зростання ролі культурного чинника в геополітичних стратегіях супроводжується негативними наслідками, які необхідно враховувати при розробленні концептуальних основ геополітики. З одного боку, культурна співпраця і діалог народів є запорукою справедливості і демократії, умовою запобігання міжнародним і міжетнічним конфліктам, насильству і війнам, а з другого, – світова спільнота вступає в нову фазу, в якій домінуючим чинником політики і фундаментальним джерелом конфліктів будуть не політичні чи економічні розбіжності, а перш за все культурно-етнічні відмінності і суперечності. Об'єктивна або суб'єктивна нерівність партнерів у культурному діалозі є передумовою геополітичного впливу. Відсутність самодостатності однієї зі сторін діалогу і прагнення скопіювати «іншу» культурну модель знижують ефективність партнерських стосунків у міжнаціональних контактах, що врешті-решт посилює комплекс

національної і культурної неповноцінності, відкриває межі для культурної експансії країн-лідерів.

Така взаємодія і взаємозалежність держав набувають глобального, планетарного характеру. Міжнародне співтовариство починає усвідомлювати імперативну необхідність спільних дій щодо вироблення загальної міжнародної політики, покликаної забезпечити життєздатність сучасної цивілізації. Якщо раніше геополітика передбачала військовий чи політичний контроль над територіями, а захоплення земель і розширення життєвого простору вважалися найважливішою умовою самовідтворювання цивілізації, чинником національної безпеки, то сьогодні можливості впливу різко розширилися за рахунок економічних та ідеологічних механізмів експансії. У зв'язку з цим посилюється боротьба за духовний вплив, сфери цього впливу. Стратегічна мета геополітичної експансії світових лідерів стосовно країн, що розвиваються, – це прагнення зробити світ собі подібним у політичній і економічній системах, соціальній сфері, ідеології, психології, культурі.

На сьогодні розуміння технологій стратегічних комунікацій, як чинника духовної безпеки нації, зумовлено її найважливішими функціями у збереженні культурної спадкоємності і духовного розвитку особи. Адже, стратегічні комунікації – це вплив, який містить правду, прихильність до достовірності, і слід їх називати «доброчесними переконаннями», що в свою чергу передбачає свідомий добровільний вибір та підтримку людиною певних цінностей, ідей та думок. Мистецтво аргументації, що лежить в основі переконання, передбачає використання найефективніших прийомів і методів міркування, які забезпечують доказовість і переконливість певної інформації, ідеї тощо.

Отже, духовна безпека суспільства проявляється безпосередньо через стратегічну комунікативність буття, методом управління думками людей за допомогою різного роду аргументації. Духовна безпека не залишається лише внутрішнім чинником, а активно впливає і навіть формує зовнішні чинники.